

ISSN:1306-3111

e-Journal of New World Sciences Academy
2011, Volume: 6, Number: 2, Article Number: 3C0066

SOCIAL SCIENCES

Received: November 2010

Accepted: February 2011

Series : 3C

ISSN : 1308-7444

© 2010 www.newwsa.com

Abdullah Takım

Bartın University

atakim@bartin.edu.tr

Bartın-Turkey

BARTIN İLİ İŞGÜCÜ PİYASASININ İNCELENMESİ

ÖZET

İşsizliği azaltmak ekonomi politikalarının temel öncelikleri arasında yer almaktadır. Diğer ülkelerde olduğu gibi Türkiye’de de sosyo-ekonomik sorunların başında işsizlik sorunu gelmektedir. İşsizliği önlemek amacıyla, merkezîyetçilikten uzak, yerel dinamikleri dikkate alan, sosyal tarafların katılımını sağlayacak istihdam politikalarının uygulanması gerekmektedir. Bunun için il ölçeğinde işgücü envanterinin çıkarılarak istihdamı artırıcı ve işsizliği azaltıcı politikaların birinci elden oluşturulma zorunluluğu ortaya çıkmaktadır. Bu çalışmada Bartın ili işgücü piyasasının yapısı incelenmiş, çalışma sonucunda, Türkiye’de tarım sektörünün toplam istihdamdaki payı giderek azalmasına rağmen, bu sektörün, il için önemli bir istihdam kaynağı oluşturduğu sonucuna varılmıştır. Ayrıca yurtdışı piyasalar için üretim yapan özel sektör firmalarının, ildeki işsizliği azaltmada önemli bir işleve sahip oldukları sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: İşgücü, İşsizlik, Bartın İşgücü Piyasası,
Bartın İli İstihdam Yapısı,
Sosyo-Ekonomik Sorunlar

INVESTIGATION OF THE LABOUR MARKET OF BARTIN CITY

ABSTRACT

Decreasing the unemployment is the basic priority in the economy policies. As the other countries in Turkey unemployment problem is the leading problem in social-economics problems. Because of the preventing to unemployment it should be applied employment policies which is de-centralize, aware of local dynamics, provide participations of social parts. For this reason a necessity of policies which increasing employment, decreasing unemployment and prepare to stock of labour in the scape of city arised by first hand. In this study, structure of labour market in Bartın is investigated and as a result, agriculture area is important source of the employment in Bartın even its rate gets decrease in total employment in Turkey. Also, private firms which make production for overseas markets, has important role to decrease the unemployment.

Keywords: Labour, Unemployment, Bartın Labour Market,
Bartın City Employment Structure,
Social-Economics Problems

1. GİRİŞ (INTRODUCTION)

İller, ülkelerin ekonomik ve toplumsal kalkınmasında, bölgesel gelişmişlik farklarının azaltılmasında ve kalkınmanın yerelden başlayıp genele doğru yayılmasıyla ülke genelinde kalkınmanın dengeli bir biçimde gerçekleşmesinde temel bir idari ve ekonomik yapılanma özelliğine sahiptirler (Erşahin ve Şerifeken, 2002: 1).

Ekonomik ve sosyal kalkınmada, bölgeler arası gelişmişlik farklarının ve geri kalmışlıkların giderilmesinde ve ülke genelinde dengeli kalkınmanın sağlanmasında iller, temel birimler olarak değerlendirilmektedir. Planlı kalkınmanın mekan boyutunun, yerel, bölgesel ve ülkesel aşamalardan oluştuğu düşünüldüğünde, planlamanın ve strateji belirlemenin yerel düzeydeki en önemli birimini iller oluşturmaktadır (DPT, 2000: 84). Ulusal ekonomi politikalarıyla yerel sorunlara çözüm bulmanın mümkün olamayacağını anlaşılmaması kalkınma çabalarına il düzeyinden başlanmasının gerekliliğini ortaya çıkarmaktadır.

Türkiye’de nüfus artışı ile birlikte, iç ve dış göçler, yatırımları finanse edemeyen yetersiz gelir düzeyi, teknolojik gelişmeler, ithalatla beslenen büyüme politikalarının ekonomide katma değeri düşürmesi, bölgeler arası gelişme farklılıkları, yatırım politikalarındaki etkinsizlik, istihdam ve işsizlik sorunlarının sürekli gündemde kalmasına neden olmaktadır.

İşgücünün, üretimin asli unsuru olma özelliği yanında çalışanlar için de gelir kaynağı olma özelliği nedeniyle işgücü ile ilgili sorunlar sadece işçi ve işverenlerle sınırlı değil, toplumun tümünü ilgilendirmesi, sorunun ekonomik ve sosyal boyutlarının ne denli geniş olduğunu göstermektedir. Bu nedenle işsizliği azaltacak önlemlerin alınması tüm dönemlerde iktisat politikalarının öncelikleri arasında yer almaktadır.

Dünyada olduğu gibi Türkiye’de ulusal ve yerel düzeyde işsizlik, önemli bir sosyo-ekonomik sorun olma özelliğini korumaktadır. Ancak ülke içinde farklı bölgelerde yüksek oranlarda işsizlik yaşanırken diğer bölgelerde bu oran düşük düzeylerde gerçekleşmektedir.

Türkiye’de genel olarak işsizlik oranı yükselirken Bartın’da da yükselmeye devam etmiş, ancak sektörel çeşitliliğin düşük olduğu ilde, kırsal nüfusun yüksekliği nedeniyle nüfusun büyük bir kısmının tarım sektöründe istihdam edilmesi, işsizliğin diğer bölgelere nazaran daha düşük seviyede gerçekleşmesine neden olmaktadır. Bu yüzden işgücünün sektörel dağılımı incelendiğinde Türkiye ekonomisindeki genel eğilimin aksine tarım sektörünün toplam istihdam içerisindeki payı azalmamış aksine artmaya devam etmiştir. Bartın ilinde tarım alanlarının coğrafi nedenlerden ötürü küçük, parçalı olması ve makinelik tarıma elverişli olmamasına rağmen işgücünün tarım sektöründe yoğunlaşması ve ülkedeki önemli tekstil işletmelerinin ihracata yönelik üretim yapmaları sonucu yeni istihdam alanları oluşturmuştur. Bu durum daha önceleri diğer bölgelere göç eden kişilerin tekrar Bartın’a dönmesinde önemli bir faktör olarak değerlendirilmektedir. Bu özelliği nedeniyle son yıllarda Bartın ili ülkenin diğer bölgelerine göç vermekten öte, tersine göçün yaşandığı gözlenmiştir.

Bartın ilindeki işsizlik oranları ilk bakışta ülke ortalamasının altında görünse de tarım dışı işsizlik dikkate alındığında aradaki farkın öngörüldüğü kadar yüksek olmadığı görülür. Diğer yandan şehir dışında yaşayan nüfusun şehir nüfusuna oranı göreceli olarak yüksek olmasına rağmen, tarımsal üretim açısından Türkiye genelindeki yeri orta ve alt sıralarda olan Bartın’da gelecek dönemde tarım dışı işsizliğin daha da artacağı beklenmektedir.

2. ÇALIŞMANIN ÖNEMİ (RESEARCH SIGNIFICANCE)

Ekonomik kalkınmanın yerelden başlayıp tüm ülkeye yayılması bölgelerarası gelişmiş farkını gidermenin önemli unsurlarındandır. Yerel kalkınmanın en önemli unsuru da illerdir. Bu nedenle yöresel dinamikleri ve potansiyelleri harekete geçirecek, il ölçeğinde başlayan bir kalkınma anlayışı ile birlikte buna uygun istihdam politikalarının geliştirilmesi zorunluluğu ortaya çıkmaktadır. Böyle yapılmakla ekonomik, sosyal ve kültürel gelişmenin il düzeyine kadar yayılması gerçekleştirilecektir.

3. BARTIN İLİNİN SOSYAL VE EKONOMİK GÖSTERGELERİ (SOCIAL AND ECONOMICS INDICATORS OF BARTIN CITY)

Batı Karadeniz bölgesinin, 41° 53' kuzey enlemi ile 32° 45' doğu boylamı arasında yer alan Bartın ili, kuzeyinde Karadeniz, doğuda Kastamonu, doğu ve güneyde Karabük; batısında ise Zonguldak illeriyle komşudur. Yüzölçümü 2143 km² olup il merkezinin rakımı 25 metredir. Merkez İlçe ile birlikte 4 ilçesi ve 271 köyü bulunan Bartın, 1991 yılında 28.08.1991 tarih ve 3760 sayılı Bakanlar Kurulu kararıyla Türkiye'nin 74. ili olmuştur (Bartın Valiliği, 2010b).

Bartın coğrafi olarak doğu, batı ve kuzeyden yüksekliği 2000 metreyi geçmeyen dağlarla çevrilidir. Dağlar yüksek olmamakla birlikte oldukça dik; sahillere doğru sarp ve kayalık bir görünüme sahiptir (Bartın Valiliği, 2010b).

Bartın'da yazları sıcak, kışları serin geçen ılıman iklim hüküm sürmektedir. Denize yakınlığı ve yüksek olmayan dağların kıyıya paralel oluşu, genellikle kıyı şeridi üzerinde sıcaklık farklarının azalmasına ve nemin artmasına neden olmaktadır (Bartın Valiliği, 2010c).

Bartın, bölgesel farklılıkları azaltmak amacıyla geliştirilen kalkınmada birinci derecede öncelikli iller arasında olup, ilde yapılacak yatırımlar için, Gümrük Vergisi, Toplu Konut Fonu İstisnası, Yatırım İndirimi, KDV İstisnası, Vergi, Resim ve Harç İstisnası ve Kredi Tahsisi gibi teşvik önlemleri ile desteklenmektedir. Ayrıca Fertbaşına Gayrisafi Yurtiçi Hasılanın (FBGSYİH) düşük olduğu illerde uygun yatırım ikliminin oluşturulmasına yönelik "5084 sayılı Yatırımların ve İstihdamın Teşviki ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun" kapsamında Gelir Vergisi Stopajı, Sigorta Primi İşveren Payı, Enerji Desteği ve Bedelsiz Yatırım Yeri tahsisi gibi başlıklarla bölgedeki yatırımlar desteklenmektedir (Bartın Valiliği, 2010a).

Tablo 1. Bartın ilinin sosyo-ekonomik göstergeleri
(Table 1. Social-economics indicators of Bartın city)

	Merkez	Amasra	Kurucaşile	Ulus
Şehirleşme Oranı (%)	27.58	39.31	23.72	12.48
Nüfus Yoğunluğu	127	90	52	41
Bağımlılık Oranı (%)	52.83	54.20	60.97	64.15
Ortalama Hanehalkı Büyüklüğü	4.80	4.29	4.04	4.66
Tarımda Çalışanların Oranı (%)	69.14	67.21	76.57	80.25
Sanayide Çalışanların Oranı (%)	8.21	10.20	7.18	5.77
Hizmet Sektöründe Çalış. Oranı (%)	22.65	22.58	16.25	13.98
Okur-Yazar Oranı (%)	85.36	86.12	79.04	78.44
Bebek Ölüm Oranı (%0)	42.57	36.94	28.57	36.71
Fertbaşına Genel Bütçe Geliri	124.016	95.136	40.866	43.997
Vergi Gelir. Topl. Gelir. Payı (%)	0.07411	0.00996	0.00240	0.00709
Tarımsal Üret. Topl. Üret. Payı (%)	0.08188	0.00754	0.01178	0.03599
Gelişmişlik Sıralaması	239	325	547	657
Gelişmişlik Grubu	3	3	4	5

Kaynak: Dinçer ve Özarslan, İlçelerin Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması Araştırması, 2004, s.127-220

Bartın, TÜİK tarafından yapılan 2001 yılı "İller İtibariyle Fertbaşına Gayri Safi Yurtiçi Hasıla" sıralamasına göre 1.061 \$ ile 81 il içerisinde 65. sırada yer almaktadır. 58 değişkenin kullanıldığı ve en son 2003 yılında Devlet Planlama Teşkilatı tarafından yapılan İl ve İlçelerin Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması Araştırmasında Türkiye genelinde Bartın 55. sırada yer almaktadır. Bu sıralamada Zonguldak 21, Karabük ise 27.sırada yer almaktadır(Dinçer, vd.,2003).

İlin ekonomik yapısını belirleyen ana unsurlar madencilik, tarım ve ticarettir. Ayrıca, tel kırma, dokumacılık, ağaç oymacılığı, gemi yapımcılığı, belli başlı el sanatlarıdır. İlin ticareti tarım ve sanayi ürünlerinin ağırlıkta olduğu bir görünüm arz eder. Başlıca tarım ürünleri; buğday, arpa, mısır, yulaf, elma, armut, ayva, muşmula kiraz, erik ceviz, kestane, fındık, şeftali, kıvılcık, çilek, kivi, dut, ayçiçeği, soğan, sarımsak, patates ile nohut, fasulye, bakla ve bezelye gibi ürünlerden oluşmaktadır. Tarım ürünlerinden ekonomik öneme sahip ürünler, kivi, kestane, fındık ve çilektir. İlde hayvancılık aile işletmeciliği şeklinde yapıldığından hayvansal üretim düşük seviyede olup, su ürünleri açısından zengin bir potansiyele sahiptir (Bartın Valiliği, 2010a).

Bartın ilinin iklim yapısı tarıma uygun olmasına karşın tarım alanlarının yetersiz ve dağınık olması nedeniyle tarım sektörü yeterince gelişmemiş, maden işçiliği ve buradan elde edilen gelir yeterli görülmemiştir. 214.300 hektar olan yüzölçümünün yaklaşık 74.408 hektarını tarım alanı, 98.578 hektarını orman alanı, 15.000 hektarını çayır-mera alanı ve 26.314 hektarını ise yerleşim ve diğer alanlar oluşturmaktadır. İlde tahminen 20.000 çiftçi ailesi mevcut olup, arazi büyüklükleri 0-150 dekar arasında değişmektedir. (Bartın İli Çevre Durum Raporu, 2006: 156).

Bartın'da tarım arazilerinde en fazla pay hububat üretimine ayrılmıştır. Hububat ekim alanlarında ise en yüksek payı buğdaydan sonra mısır takip etmektedir. Bartın ilinin genel olarak engebeli bir arazi yapısına sahip olması, makineli tarımın yapılmasını engellediği için özellikle tarla tarımını olumsuz yönde etkilemektedir. Bartın'da tarım alanları, arazi yapısı nedeniyle genel olarak küçük, parçalı ve dağınıktır. Miras yoluyla parçalanma nedeniyle daha da küçük parçalı araziler oluşmuştur. Hemen her aile içinde kömür işletmelerinde çalışan bir işçi veya emeklisi ya da yurt dışında çalışanın olması,

tarımı ve tarımdan gelir elde etme düşüncesini arka plana itmiştir (Bartın İli Çevre Durum Raporu, 2006: 156).

Bartın, yıllık nüfus artış hızı ile Türkiye ortalamasının üstünde bir değere sahiptir. 2000 yılında net göç hızı %86,8 olan ilde; bu oran 2009 yılında için sırasıyla %16.48 olarak gerçekleşmiştir (Batı Karadeniz Kalkınma Ajansı, 2010: 66).

Bartın, son yıllara kadar dışarıya göç veren bir durumda iken son yıllarda dışarıdan göç almaya başlamıştır. Bartın iline gelen göçün çoğu, başka illerden veya ülkenin diğer bölgelerinden değil, Bartın nüfusuna kayıtlı olup daha önceleri çalışmak için başka illere gidenlerin yaşam koşullarının ağırlaşmasıyla tekrar Bartın'a dönenler oluşturmaktadır.

Tablo 2. Bartın ilinin 2009 yılı kent-kır nüfusu
(Table 2. City-countyside population of Bartın city for 2009)

	Kent	Kır	Toplam
Merkez	51.640	89.341	140.981
Amasra	6505	8976	15.481
Ulus	3356	20.959	24.315
Kurucaşile	1733	5939	7672
Bartın	63.204	125.215	188.449

Kaynak: TÜİK, Türkiye İstatistik Yıllığı, 2009

Ekonomisi ağırlıklı olarak madencilik ve demir-çelik sanayisine dayanan Batı Karadeniz Bölgesi'nin ihraç ettiği ürünlerde demir-çelik ve türevleri ön plana çıkmaktadır. Demir-çelik ürünlerini, hazır giyim, makine ve aksamları, taşıt araçları ve yan sanayi ürünleri ile çimento ve toprak ürünleri takip etmektedir. Bölge içindeki illere bakıldığında Zonguldak İlinin ihracat performansı ile ön plana çıktığı görülmekte, Karabük ve Bartın illeri de sürekli artan ihracat performanslarıyla dikkat çekmektedirler (Batı Karadeniz Kalkınma Ajansı, 22). Bartın'dan yapılan ihracat ürün bazında incelendiğinde konfeksiyon ihracatının toplam ihracatın üçte ikisine denk geldiği görülmektedir. Bu durum, son dönemde Bartın'da yoğunlaşan tekstil sektörünün Bartın'ın ihracatında önemli rol üstlendiğini göstermektedir.

Tablo 3. Ekonomik faaliyetlere göre ihracat ve ithalat (ABD Doları/000)

(Table 3. Export and import according to economical activities) (USA Dolar/000)

	İhracat		İthalat	
	Toplam	Kişi Başına	Toplam	Kişi Başına
Zonguldak	485.983	785	2.191.787	3540
Karabük	30299	140	270.110	1249
Bartın	9632	52	8.143	44
Toplam	525.914	977	2.470.040	4833

Kaynak: TÜİK, Bölgesel İstatistikler

4. TÜRKİYE'DE İŞGÜCÜNÜN YAPISI (STRUCTURE OF LABOUR IN TURKEY)

Türkiye'deki işgücü piyasasının mevcut durumu, gelişmekte olan ülke piyasalarının özelliklerini yansıtmaktadır. Türkiye'de geleneksel ve modern kesim olarak ikili ve parçalanmış bir işgücü piyasası hakimdir. Kırsal istihdam-kentsel istihdam, enformel sektör-formel sektör, tarımsal istihdam-sanayi istihdamı gibi istihdam şekillerinin karşı karşıya ve iç içe yaşanması Türkiye işgücü piyasasının en önemli özelliğidir. Özellikle işgücünün kır-kent ayrımı ile kırsal kesimde

yaşanan işsizlik ve istihdam sorununun önemli bir kısmının açıklanmasına yardımcı olmaktadır (Karabulut, 2007:23).

Türkiye’de 2009 yılı itibariyle şehirlerde 48 milyon 747 bin, kırsal kesimde ise 21 milyon 795 bin kişi olmak üzere kurumsal olmayan nüfus 70 milyon 542 bin kişiye ulaşmıştır. 2009 yılı Adrese Dayalı Nüfus Sayım sonuçlarına göre Türkiye’de kurumsal olmayan nüfusun %69.1’i şehirlerde oturmaktadır. Kurumsal olmayan çalışma çağındaki nüfusun kurumsal olmayan nüfusa oranı, Türkiye genelinde şehirlerde %74.3 ve kırsal kesimde ise %71.1 olmak üzere %73.3, olarak gerçekleşmiştir (TÜİK, 2009:7).

İşgücünün bir diğer önemli göstergesi olan işgücüne katılma oranı, 2009 Hanehalkı İşgücü Anketi sonuçlarına göre Türkiye genelinde %47.9 olup; erkeklerde %70.5, kadınlarda ise %26 olarak hesaplanmıştır. Bu oran erkeklerde %69.9 ve kadınlarda ise %22.3 olmak üzere şehirlerde toplamda %45.8’dir. Kırsal yerlerde ise erkeklerde %72 ve kadınlarda ise, %34.6 olmak üzere toplamda %52.7 olarak hesaplanmıştır (TÜİK, 2009:8).

Tablo 4. Türkiye’de 2000-2009 yılları arası işgücünün genel durumu
(000)

(Table 4. General case of labour in Turkey between 2000-2009 years)

Yıl	Kurumsal Olmayan Nüfus	15 yaş ve üzeri Kurumsal Olmayan Nüfus	İşgücü	İşgücüne Dahil Olmayan Nüfus	İşgücüne Katılma Oranı %	İstihdam Hacmi	Toplam İşsiz	İşsizlik oranı (%)
2000	66.187	46.211	23.078	25.890	49.9	21.581	1.497	6.5
2001	67.296	47.158	23.491	26.152	49.8	21.524	1.967	8.4
2002	68.393	48.041	23.818	26.556	49.6	21.354	2.464	10.3
2003	69.479	48.912	23.640	26.765	48.3	21.147	2.493	10.5
2004	70.556	49.906	24.289	26.990	48.7	21.791	2.498	10.3
2005	71.611	50.826	24.565	27.240	48.3	22.046	2.520	10.3
2006	72.606	51.668	24.776	27.580	48.0	22.330	2.447	9.9
2007	68.901	49.994	23.114	26.879	46.2	20.738	2.376	10.3
2008	69.724	50.772	23.805	26.967	46.9	21.194	2.611	11.0
2009	70.542	51.686	24.748	26.938	47.9	21.277	3.471	14.0

Kaynak: TÜİK, Hanehalkı İşgücü İstatistikleri, 2009

Türkiye’de Hanehalkı İşgücü Anketi sonuçlarına göre işsizlik oranı, erkeklerde %13.9, kadınlarda %14.3 olarak gerçekleşmiştir. Buna karşılık; şehirlerde işsizlik oranı toplamda %16.6 olmak üzere erkeklerde %15.3, kadınlarda %20.4’dür. Kırsal yerlerde bu oran, toplamda %8.9 olarak hesaplanmış: erkeklerde bu oran %10.7, kadınlarda ise %5.3’dür. Bölgeler göre en yüksek işsizlik oranı ise %17.4 ile Güneydoğu Anadolu Bölgesinde, en düşük işsizlik oranı ise %6 ile Doğu Karadeniz Bölgesine aittir (TÜİK, 2009:10).

Tablo 5. Türkiye’de istihdamın eğitim, işteki durumu ve sektörel dağılımı (%)
(Table5. Variance of education, case at work and sectoral employment in Turkey) (%)

İstihdamın Sektörel Dağılımı			
Tarım	Sanayi	Hizmetler	Ticaret
24.7	25.3	28.7	21.3
İstihdamın İşteki Durumuna Göre Dağılımı			
Ücretli, Maaşlı, Yevmiyeli	Kendi Hesabına	Ücretsiz Aile İşçisi	İşveren
70.542	51.686	24.748	26.938
İstihdamın Eğitim Durumuna Göre Dağılımı			
İlköğretim	Lise	Yüksekokul- Fakülte	Okur-Yazar Olmayan
59	20.6	15.6	4.7

Kaynak: TÜİK, Hanehalkı İşgücü İstatistikleri,2009

İşgücü talebinin çeşitli yönleri bulunmakla birlikte bu faktörlerin en önemlisi, işgücünün sektörel dağılımıdır. Geleneksel tarım sektörü, tarihsel anlamda en eski istihdam alanını oluşturmaktadır. Türkiye’de de tarım sektörü her zaman istihdam yaratan sektör olma özelliğini korumuştur. Ekonomik aktiviteye bağlı olarak gelişmiş ülkelerde sanayi ve hizmetler kesimi istihdamda büyük paya sahip iken, gelişmekte olan ülkelerde tarım kesiminde ağırlıklı istihdam yapısı söz konusudur. Türkiye’de verimliliğin çok düşük olduğu tarım sektöründe geniş bir işgücünün barındırılması, işgücü piyasasının etkinliğinin sınırlandırılmasına neden olmaktadır (Karabulut, 2007: 25).

İstihdamı tarım, sanayi, ticaret ve hizmetler olarak dört ana sektör olarak incelendiğinde, Türkiye’de toplam istihdam içinde hizmet sektörünün payı %28.7, sanayinin %25.3, tarımın %24.7, ticaret sektörünün payı ise % 21.3 olarak gerçekleşmiştir (TÜİK, 2009:8).

Türkiye’de istihdamın eğitim durumuna göre dağılımını gösteren Tablo:5’deki veriler incelendiğinde, toplam istihdam içinde okur-yazar olmayanların payı %4.7(1 milyon 2 bin kişi),ilköğretim/ilkokul eğitilmişlerin payı %59(12 milyon 562 bin kişi),lise ve dengi meslek eğitilmişlerin payı %20.6(4 milyon 392 bin kişi),yüksekokul ve fakülte mezunlarının payı %15.6 (3 milyon 321 bin kişi) olarak gerçekleşmiştir. Aynı tablodaki istihdamın işteki duruma göre dağılımı incelendiğinde, toplam istihdam içinde ücretli, maaşlı veya yevmiyeli olanların payı %60 (12 milyon 770 bin kişi), işverenlerin payı %5.7 (1 milyon 209 bin kişi), kendi nam ve hesabına çalışanların payı %20.8 (4 milyon 429 bin kişi) ve ücretsiz aile işçilerinin payı ise %13.5 (2 milyon 870 bin kişi)olarak hesaplanmıştır(TÜİK, 2009:10).

5. BARTIN İLİNDE İŞGÜCÜNÜN YAPISI (STRUCTURE of LABOUR IN BARTIN)

5.1. Bartın İlinde İşgücünün Sektörel Dağılımı (Sectoral Variance of Employment in Bartın)

Türkiye’de genel olarak işsizlik oranı yükselirken Batı Karadeniz Bölgesi’nde tarım sektöründeki istihdam oranının arttığı görülmektedir. Türkiye’de tarım sektöründe istihdam oranında ciddi bir artış söz konusu değilken bölgede bu oran Türkiye’den daha yüksek bir oranda artmaktadır. Diğer yandan tarımsal üretim oranlarıyla tarımda istihdam edilen nüfus arasında doğrudan bir ilişki söz konusu değildir. Bölgede yer alan büyük çaplı sanayi tesisleri ile madencilik

işletmelerinin bu etkiyi azaltmada önemli bir rolü olmadığı gözlenmektedir (Batı Karadeniz Kalkınma Ajansı, 2010: 22).

Tablo: 6'da görüleceği üzere Bartın'da işyeri sayısı en fazla inşaat sektöründe bulunmaktadır. Toplam işyerlerinin yaklaşık %15'i inşaat sektöründedir. Yine işgücünün sektörlere göre dağılımı incelendiğinde Tekstil ve Tekstil Ürünleri İmalatında işyeri sayısı dört iken istihdam edilen işçi sayısı 774'dür. Bu değerler Bartın'da en fazla istihdam yaratan sektörün Tekstil ve Tekstil Ürünleri İmalatı sektörü olduğu göstermektedir. Hem toplam çalışanların hem de 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerlerinde çalışanların en fazla istihdam edildiği sektör Tekstil ve Tekstil Ürünleri İmalatıdır. Toplam çalışanların yaklaşık %29'u; 10 ve daha üzeri işçi istihdam eden işyerlerinde çalışanların %31'i Tekstil ve Tekstil Ürünleri İmalatı sektöründe çalışmaktadır. Bu sektörü 335 kişi ile Metalik Olmayan Diğer Mineral Ürünlerin İmalatı takip etmektedir.

Tablo 6. Bartın'da işgücünün sektörel dağılımı (2009)
(Table 6. Variance of sectoral of employment in Bartın) (2009)

Sektörler	İşyeri Sayısı	Erkek	Kadın	Toplam
İnşaat	12	230	11	241
Toptan Ve Perakende Ticaret	8	106	11	117
Ulaştırma, Depolama ve Haberleşme	8	123	9	132
Diğer Hizmet Faaliyetleri	7	31	7	38
Mali Aracı Kuruluşların Faaliyetleri	6	81	36	117
Gayrimenkul, Kiralama Ve İş Faaliyetleri	4	41	11	52
Tekstil Ve Tekstil Ürünleri İmalatı	4	334	440	774
Kamu Yönetimi, Sosyal Güvenlik	3	54	24	78
Tarım, Avcılık Ve Ormancılık	3	55	2	57
Plastik Ve Kauçuk Ürünleri İmalatı	3	67	11	78
Elektrik, Gaz, Buhar, Su Üretimi	3	50	4	54
Gıda Ürünleri, İçecek Ve Tütün İmalatı	2	18	25	43
Başka Yerde Sınıflandırılmamış İmalatlar	2	19	2	21
Sağlık İşleri Ve Sosyal Hizmetler	2	24	20	44
Eğitim	2	15	12	27
Diğer Mineral Ürünlerin İmalatı	2	322	13	335
Enerji Hariç, Maden ve Taşocakçılığı	2	129	1	130
Metal Ürünleri İmalatı	1	85	1	87
Kimyasal Madde ve Suni Elyaf İmalatı	1	33	3	36
Elektrikli Ve Optik Donanım İmalatı	1	48	0	48
Ağaç Ürünleri İmalatı	1	55	3	58
Deri ve Deri Ürünleri İmalatı	1	17	3	20
Enerji Veren Madencilik Ve Taşocakçılığı	1	0	0	0
TOPLAM	79	1938	649	2587

Kaynak: Türkiye İş Kurumu, Bartın İli İşgücü Piyasası Araştırması
Sonuç Raporu, 2009, s. 3.

İstihdam edilen işçilerin toplamına bakıldığında çalışanların %75'i erkek, %25'i kadındır. Erkeklerin yaklaşık % 17'si, kadınların da yaklaşık %67'si Tekstil ve Tekstil Ürünleri İmalatı sektöründe çalışmaktadır. Dikkati çeken diğer bir nokta da toplam çalışanlar içerisinde tekstil sektöründe çalışan kadın sayısı erkek sayısından fazla olduğudur.

Tablo 7. Bartın'da 1-9 arası işçi istihdam eden işyerlerinin sektörlere göre dağılımı
(Table 7. Variance of sectoral businesses employing between 1-9 years old in Bartın)

SEKTÖRLER	İşyeri Sayısı	Erkek	Kadın	Toplam
İnşaat	4	11	2	13
Toptan Ve Perakende Ticaret	2	10	0	10
Ulaştırma, Depolama ve Haberleşme	5	22	1	23
Diğer Hizmet Faaliyetleri	6	16	7	23
Mali Aracı Kuruluşların Faaliyetleri	3	10	12	22
Gayrimenkul, Kiralama Ve İş Faaliyetleri	1	3	3	6
Tekstil Ve Tekstil Ürünleri İmalatı	1	0	3	3
Kamu Yönetimi, Sosyal Güvenlik	1	2	1	3
Tarım, Avcılık Ve Ormancılık	1	5	0	5
Plastik Ve Kauçuk Ürünleri İmalatı	0	0	0	0
Elektrik, Gaz, Buhar, Su Üretimi	1	9	0	9
Gıda Ürünleri, İçecek Ve Tütün İmalatı	0	0	0	0
Başka Yerde Sınıflandırılmamış İmalatlar	1	2	0	2
Sağlık İşleri Ve Sosyal Hizmetler	0	0	0	0
Eğitim	0	0	0	0
Diğer Mineral Ürünlerin İmalatı	0	0	0	0
Enerji Hariç Maden ve Taşocakçılığı	0	0	0	0
Metal Ürünleri İmalatı	0	0	0	0
Kimyasal Madde ve Suni Elyaf İmalatı	0	0	0	0
Elektrikli Ve Optik Donanım İmalatı	0	0	0	0
Ağaç Ürünleri İmalatı	0	0	0	0
Deri ve Deri Ürünleri İmalatı	0	0	0	0
Enerji Veren Madencilik Ve Taşocakçılığı	0	0	0	0
TOPLAM	27	90	29	119

Kaynak: Türkiye İş Kurumu, Bartın İli İşgücü Piyasası Araştırması
Sonuç Raporu, 2009, s. 3.

Tablo 7'de, 9 ve daha az kişinin istihdamı, en fazla Diğer Sosyal, Toplumsal ve Kişisel Hizmet Faaliyetleri sektöründe iken; Tablo 8'de 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerlerinde de en fazla işyerinin inşaat sektöründe olduğu görülmektedir.

Tablo 8'de görüleceği gibi 9 ve daha az kişi istihdam eden işyerlerinde çalışan erkeklerin %17'si, kadınların %24'ü Diğer Sosyal, Toplumsal ve Kişisel Hizmet Faaliyetleri sektöründe istihdam edilmektedir. 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerlerinde çalışan erkeklerin %18'i, kadınların %70'i Tekstil ve Tekstil Ürünleri İmalatı sektöründe istihdam edildiği görülmektedir.

Tablo 8. Bartın'da 10 kişi üzeri istihdamlı işyerlerinin sektörlere göre dağılımı
(Table 8. Variance of sectoral of businesses have over 10 Employee in Bartın)

Sektörler	İşyeri Sayısı	Erkek	Kadın	Toplam
İnşaat	8	219	9	228
Toptan Ve Perakende Ticaret	6	96	11	107
Ulaştırma, Depolama ve Haberleşme	3	101	8	109
Diğer Hizmet Faaliyetleri	1	15	0	15
Mali Aracı Kuruluşların Faaliyetleri	3	71	24	95
Gayrimenkul, Kiralama-İş Faaliyetleri	3	36	8	46
Tekstil Ve Tekstil Ürünleri İmalatı	3	334	437	771
Kamu Yönetimi, Sosyal Güvenlik	2	52	23	75
Tarım, Avcılık Ve Ormancılık	2	50	2	52
Plastik Ve Kauçuk Ürünleri İmalatı	3	67	11	78
Elektrik, Gaz, Buhar, Su Üretimi	2	41	4	45
Gıda Ürünleri, İçecek Ve Tütün İmalatı	2	18	25	43
Başka Yerde Sınıflandırılmamış İmalatlar	1	17	2	19
Sağlık İşleri Ve Sosyal Hizmetler	2	24	20	44
Eğitim	2	15	12	27
Diğer Mineral Ürünlerin İmalatı	2	322	13	336
Enerji Hariç Maden ve Taşocakçılığı	2	129	1	130
Metal Ürünleri İmalatı	1	86	1	87
Kimyasal Madde ve Suni Elyaf İmalatı	1	33	3	36
Elektrikli Ve Optik Donanım İmalatı	1	48	0	48
Ağaç Ürünleri İmalatı	1	55	3	58
Deri ve Deri Ürünleri İmalatı	1	17	3	20
Enerji Veren Madencilik Ve Taşocakçılığı	0	0	0	0
TOPLAM	52	1848	620	2468

Kaynak: Türkiye İş Kurumu, Bartın İli İşgücü Piyasası Araştırması
Sonuç Raporu, 2009, s. 3.

Toplam istihdamın mesleklere göre dağılımını gösteren Tablo 8'de en fazla çalışılan meslekler Beden İşçiliği, Dikiş Makinesi Operatörü, Makineci, Mermer Ocakçısı ve Ütücüdür. Erkeklerin en çok çalıştığı meslek Beden İşçiliği iken, ildeki Tekstil Ve Tekstil Ürünleri İmalatının birincil sektör olması nedeniyle kadınların en çok çalıştığı meslek Dikiş Makinesi Operatörlüğüdür. Bu mesleği yine aynı sektörde çalışanlar içerisinde makineciler takip etmektedir. Yine Tablo 9'da görüleceği gibi 9 ve daha az kişi istihdam eden işyerlerinde en fazla çalışılan meslekler Büro Memuru, Yüksek Gerilim Trafo Merkezi İşletme Elemanı, Diğer Tahmil- Tahliye ve İlgili Yük Taşıma İşçileri'dir. Erkeklerin en fazla çalıştığı meslekler ise Gerilim Trafo Merkezi İşletme Elemanı ve Diğer Tahmil-Tahliye ve İlgili Yük Taşıma İşçileri'dir. Kadınların en fazla çalıştığı meslekler Veznedar ve Güvenlik Görevlisi'dir.

Tablo 9. Bartın'da toplam istihdamın mesleklere göre dağılımı
(Table 9. Variance by professions of total employment in Bartın)

MESLEKLER	9 İşçi		10 +		Topla m
	Erkek	Kadı n	Erke k	Kadı n	
Beden İşçisi	2	0	233	22	257
Dikiş Makinesi Operatörü	0	0	61	160	221
Makineci (Dikiş)	0	0	11	124	135
Ütücü	0	0	110	19	129
Mermer Ocakçısı	0	0	99	0	99
Bankacılık Meslek Elemanı	2	4	65	22	93
Beden İşçisi (Bina İnşaatı)	0	0	87	0	87
Kumaş Katlayıcı	0	0	5	73	78
Büro Memuru (Genel)	8	2	52	15	77
Kesici	0	0	41	30	71
Diğer Metal İşlemcileri	0	0	62	0	62
Kurutma-Apre Makine Operatörü	0	0	52	8	60
Mensucat Yakma Makinesi	0	0	48	8	56
Şoför	2	0	53	0	55
Güvenlik Görevlisi	0	4	41	0	45
Temizlik İşçisi	3	3	23	15	44
Diğer Madenciler ve Taşocakçılar	0	0	43	1	44
Kauçuk Çekme Makinesi Operatörü	0	0	32	5	37
Diğer Motorlu Araç Tamircisi	0	0	35	0	35
İnşaat Kalıpçısı	0	0	30	0	30
Diğer Mobilya İşçileri	0	0	29	0	29
Diğer Hat Çekiciler ve Kablo Ekleyiciler	0	0	25		25
Ağaç Devirici ve Bıçkıcı	0	0	25	0	25
Beden İşçisi (İnşaat)	0	0	24	0	24
Pazarlamacı	5	0	18	0	23
Diğer Kauçuk Mamülleri İşçileri	0	0	21	2	23
Perakende Satış Elemanı (Gıda)	0	0	22	0	22
Büro Memuru (Personel)	0	0	13	9	22
Satış Elemanı	2	0	7	11	20
Ayakkabı İmalatçısı	6	0	13	1	20
Merkezi Kumanda Operatörü (Çimento)	0	0	16	3	19
İş Makineleri Operatörü	0	0	19	0	19
Kaynakçı	2	0	16	0	18
Camcı	0	0	16	0	16
Döşeme ve Duvar Kaplamacısı	0	0	16	0	16
Mobilya İmalatçısı	0	0	16	0	16
Fırın Operatörü (Çimento)	0	0	16	0	15
Beton Transmikser Operatörü	0	0	14	0	14
Depo Hamalı	0	0	14	0	14
Elektrik Teknisyeni	0	0	13	0	13
Mekanik Bakım ve Onarım	0	0	13	0	13
Plastik Doğramacı	0	0	13	0	13
Tamirci- Makinist	0	0	13	0	13
Diğer Özel Eğitim Öğretmenleri	0	0	5	7	12
Veznedar (Banka)	2	6	3	1	12

Kaynak: Türkiye İş Kurumu, Bartın İli İşgücü Piyasası Araştırması
Sonuç Raporu, 2009, s. 6.

Tablo 9'da görüleceği üzere, Bartın'da 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerlerinde en fazla çalışılan meslekler Beden

İşçiliği, Dikiş Makinesi Operatörü, Makineci, Mermer Ocakçısı ve Ütücüdür. Erkeklerin en fazla çalıştığı meslekler Beden İşçiliği Ütücü ve Mermer Ocakçısı'dır. Kadınların en fazla çalıştığı meslekler Dikiş Makinesi Operatörü ve Makinecidir. Bu yönüyle ildeki Tekstil Ve Tekstil Ürünleri İmalatının kadın istihdamını artırmada önemli bir işleve sahip olduğu söylenebilir. Bartın ilinde sanayi istihdamının %43'ü tekstil sektörü tarafından karşılanmaktadır. 2009 yılı rakamlarına göre ilde 22 adet firma tekstil sektöründe faaliyet göstermektedir. Bu firmalardan 3'ü büyük ölçekli firma kapsamında olup 400 ila 500 civarında kişi istihdam edilmektedir (Batı Karadeniz Kalkınma Ajansı, 2010: 22).

Tablo 10. Bartın ilindeki işsizlerin yaş ve cinsiyetlerine göre dağılımı

(Table 10. Variance by ages and genders of unemployments in Bartın city)

	15-24 Yaş		25-39 Yaş		40-64 Yaş		65+		Toplam	
	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek	Erkek	Erkek		
Bartın	533	1568	698	4158	143	536	6264	1374		

Kaynak: Bartın İli İşsizlik Verilerinden Kendi Hesaplamalarımız.
(www.iskur.gov.tr)

2009 yılı sonu itibariyle İşkur Bartın İl Müdürlüğü verilerine göre ilde 1374 kadın, 6264 erkek olmak üzere 7638 işsiz bulunmaktadır. İşsizlerin yaş ve cinsiyete göre dağılımına bakıldığında; 15-24 yaş gurubunda 533 kadın, 1568 erkek işsiz bulunmaktadır. 25-39 yaş gurubunda ise 698 kadın 4158 erkek işsiz vardır. Bu durum Bartın ilinde en fazla erkek işsizliğin yaşandığı yaş gurubunun 25-39 yaş gurubu olduğunu göstermektedir. Yine kadın işsizliğin ağırlıkta olduğu yaş gurubu ise 15-24 yaş gurubu olduğu ilerleyen yıllarda bu oranın düştüğü görülmektedir. Yaş gruplarındaki en çok hem kadın işsizler hem de erkek işsizler açısından en çok yığılmanın 20 ila 29 yaş arasında yoğunlaştığı ve genç işsiz sayının yüksek olduğu gözlenmiştir.

Tablo 11. Bartın ilindeki işsizlerin eğitim durumuna göre dağılımı
(Table 11. Variance by education of unemployments in Bartın city)

İlköğretim		Lise		Yüksekokul Fakülte		Okur Yazar Olmayan		Okur Yazar		Toplam	
Kadın	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek
608	4125	463	1690	219	316	69	63	15	25	1374	6264
4733		2153		580		132		40		7638	

Kaynak: Bartın İli İşsizlik Verilerinden Kendi Hesaplamalarımız.
(www.iskur.gov.tr)

2009 yılı sonu itibariyle İşkur'a kayıtlı 1374 kadın, 6264 erkek olmak üzere 7638 işsiz bulunmaktadır. İşsizlerin eğitim durumlarına göre dağılımını incelediğimizde işsizlerin büyük bölümü ilköğretim mezunu olup, toplam işsizler içerisinde 4125 kişi ile en fazla erkek işsizler bu eğitim gurubu içerisinde yer almaktadır.

Tablo 12. Bartın ilinde mesleklere göre açık işler
(Table 12. Vacants by professions in Bartın city)

Meslekler	1-9	10+	Toplam
Satış Elemanı	0	5	5
Elektrik Teknikeri	0	4	4
İş Makineleri Operatörü	0	4	4
Tornacı	0	2	2
Diğer Kauçuk Mamulleri İşçileri	0	1	1
Yönetici (Perakende Ticaret)	0	1	1
Toplam	0	17	17

Kaynak: Türkiye İş Kurumu, Bartın İli İşgücü Piyasası Araştırması
Sonuç Raporu, 2009, s. 8.

Tablo 12’de görüleceği üzere Bartın’da en fazla açık iş Satış Elemanı ve Elektrik Teknikeri mesleklerinde bulunmaktadır. En fazla açık iş olan mesleklerde hizmet sektörü ön plana çıkmaktadır. Açık işlerin önemli bir kısmının nitelik gerektiren meslekler olması dikkat çekici diğer bir noktadır. Tablo 12’ye göre 9 ve daha az kişi çalıştıran işyerlerinde açık iş bulunmamaktadır. 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerlerinde en fazla açık iş Satış Elemanı, Elektrik Teknikeri ve İş Makineleri Operatörüdür.

Bartın ilinde istihdamda en çok artış beklenen meslekler Kasiyer, Makineci ve Satış Elemanıdır. En fazla artış beklenen mesleklerden, Kasiyer ve Makineci dışındaki diğer meslekler Toptan ve Perakende Ticaret sektörü ile ilgilidir. 9 ve daha az kişi istihdam eden işyerlerinde en fazla istihdam artışı beklenen meslek bulunmamaktadır. 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerlerinde en fazla istihdam artışı beklenen meslekler Kasiyer ve Makinecidir.

6. SONUÇ (CONCLUSION)

Madencilik sektörünün özel teşebbüse açılmasıyla birlikte bölge ekonomisinde olduğu gibi Bartın’da işsizlik oranları artmış kırsal nüfus bu durumdan olumsuz etkilenmiştir. Bu nedenle tarımsal faaliyetlerin desteklenerek ekonomik ve sosyal kalkınmanın sağlanması gerekliliği ortaya çıkmıştır. Bartın’da tarım sektörünün toplam istihdam içerisindeki payı dikkate alındığında ilde önemli bir sektördür olduğu görülmüştür. Bu yüzden sektörün il ekonomisine katkı yapacak şekilde potansiyelleri ve sorunları dikkate alınarak, sanayi ve turizm sektörleriyle bütüncül bir biçimde analiz edilmesi gerekmektedir.

Buna göre ilde istihdamı ve işgücü ile ilgili aşağıdaki tespit ve önerileri yapmak mümkündür:

- Yukarıda ifade edildiği gibi işsiz nüfus eğitim durumu açısından ele alındığında ilköğretim, lise ve dengi meslek okulu mezunlarının ağırlığı söz konusudur. Bu grup, vasıfsız işçi olarak değerlendirildiğinden ilde mesleki eğitim ve işgücüne vasıf kazandırılmasına yönelik aktif istihdam politikalarının uygulanması gerekmektedir.
- İhracatın neredeyse tamamına yakını sanayi ürünlerinden, özellikle tekstil ürünlerinden oluşan Bartın’da ihracat bilincinin geliştirilerek dış ticaretin büyük firmalara özgü bir ticari faaliyetin olmadığı konusunda firma ve girişimcilerin ikna edilmesi gerekir. Ayrıca taşıma maliyetlerin büyük miktarlara ulaştığı günümüzde, ilde üretilen malların yurtiçi ve dış piyasalara ulaşımını sağlayacak denizyolu, karayolu ve demiryolu ulaşım ağları ile entegre taşıma sisteminin oluşturulması hem ihracatı hem de iç ticareti geliştirerek

sektöre dinamizm kazandıracak, yeni istihdam alanlarının oluşturulması sağlanacaktır.

- İklim ve toprak yapısı organik tarıma uygun olması nedeniyle yurtdışı tüketicilerin tercih ettikleri organik tarım ürünlerinin üretimini artırmak, bu sektörde çalışanların gelirlerini yükseltecektir.
- Önemli bir potansiyele sahip olduğu turizmin çeşitlendirilerek geliştirilmesi gerekmektedir. Turizm sektöründe kalifiye elemanların eksikliği ve konaklama işletmelerinin yetersizliği bölge turizminin potansiyellerini kullanamamasına neden olmaktadır. Bu amaçla turizm sektöründe istihdam edilen işgücünün niteliğinin artırılması için işgücü eğitim çalışmalarına önem verilmelidir.
- İlde Üniversite- Sanayi işbirliği gelişmemiştir. Üniversite ile özel sektör işbirliği sağlanarak, sanayide olduğu gibi turizmde de üniversitenin potansiyellerinden faydalanılması gerekmektedir.
- Nüfusun düşük olduğu illerde ticaretin geliştirilmesi zor olduğundan Bartın Üniversitesinin tercih edilebilir bir üniversite haline getirilmesi toplam talebi artırarak, ilde ticaretin gelişmesinde pozitif dışsallık oluşturacaktır.
- Türkiye’de tarım kesiminin istihdam içerisindeki payı azalmasına rağmen Bartın’da nüfusun yaklaşık yüzde yetmişinin köylerde yaşadığı dikkate alındığında il için tarım sektörünün feda edilecek bir sektör olmadığı anlaşılmaktadır. Tarımda ilin kendine has özelliklerinden kaynaklanan mevcut sorunların ve potansiyellerin ortaya konulması ildeki işsizlik sorunlarını hafifletecektir.
- İlde tekstil sektörü ile birlikte ormancılık ve tarıma dayalı sanayinin gelişmesi sağlanmalıdır.
- İlde tarıma ve madencilığe bağımlı ekonomik yapının kırılması, tekne, mobilya, orman endüstrisi bölgede potansiyel barındıran ve gelişmekte olan diğer sektörlerle yeni istihdam alanları yaratılması hayati önem taşımaktadır.
- Yeni işletmelerin kurulmasını teşvik ederek istihdamı sağlamak, girişimciliği özendirme, bölgesel kalkınmayı hızlandırmak, amacıyla İş Geliştirme Merkezinin kurulması işsizlik sorunlarının azalmasına katkı yapacaktır.
- Filyos Projesi, bölge ekonomisine katkı sağlayarak ileri ve geri bağlantılı sektörleriyle doğrudan ve dolaylı istihdam sağlanarak bölgenin istihdam sorununun çözümüne katkı yapabilir.

KAYNAKLAR (REFERENCES)

1. Bartın İl Tarım Müdürlüğü, (2010).
<http://www.bartintarim.gov.tr/>, (Erişim Tarihi: 12.10.2010)
2. Bartın Valiliği, (2010a).Ekonomik Durum.,
<http://www.bartın.gov.tr/modules.php?name=Content&pa=showpage&pid=15>, (Erişim Tarihi: 10.12.2010).
3. Bartın Valiliği, (2010b). İlin Coğrafi Yapısı.
<http://www.bartın.gov.tr/modules.php?name=Content&pa=showpage&pid=8> (Erişim Tarihi: 10.12.2010).
4. Bartın Valiliği, (2010c). İklim ve Bitki Örtüsü.
<http://www.bartın.gov.tr/modules.php?name=Content&pa=showpage&pid=17>, (Erişim Tarihi: 10.12.2010).
5. Batı Karadeniz Kalkınma Ajansı, (2010). ZBK Bölgesel Gelişme Planı. <http://www.bakka.org.tr/Planlama.asp?ContentId=17>, (Erişim Tarihi: 10.12.2010).

6. Dincer, B. ve Özaslan, M., (2004). İlçelerin Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması Araştırması. <http://www.dpt.gov.tr/DocObjects/Download/3159/ilce.pdf>, (Erişim Tarihi: 12.10.2010).
7. Dincer, B., Ozarslan, M. ve Kvasoğlu, T., (2003). İllerin ve Bölgelerin Sosyo- Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması Araştırması 2003. http://ekutup.dpt.gov.tr/bolgesel/gosterge/68_2003-05.pdf (Erişim Tarihi: 10.10.2010).
8. DPT, (2000). Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Programı, Bölgesel Gelişme Özel İhtisas Komisyon Raporu. Ankara.
9. Erşahin, G. ve Şerifeken İ., (2002). Bolu İl Raporu. <http://ekutup.dpt.gov.tr/iller/bolu/2002.pdf> (Erişim Tarihi: 20.07.2010).
10. Karabulut, A., (2007). Türkiye’de İşsizliği Önlemede Aktif İstihdam Politikalarının Rolü ve Etkinliği. Yayımlanmamış Uzmanlık Tezi. Ankara: Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü.
11. TÜİK, (2009). Hanehalkı İşgücü Anketi Sonuçları. www.tuik.gov.tr (Erişim Tarihi: 17.10.2010).
12. TÜİK, (2010). Türkiye İstatistik Yıllığı, 2009. <http://www.tuik.gov.tr/yillik/yillik.pdf>, (Erişim Tarihi: 10.12.2010).
13. TÜİK, (2006). Bölgesel Göstergeler, 2006. http://www.tuik.gov.tr/Kitap.do?metod=KitapDetay&KT_ID=0&KITAP_ID=129, (Erişim Tarihi: 10.12.2010).
14. Türkiye İş Kurumu, (2009). Bartın İli İşgücü Piyasası Araştırması Sonuç Raporu. Ankara.